Förvaltning för utbyggd tunnelbana

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-18

FUT 2020-1325

Trafiknämnden
2020-12-15, punkt 11

Projekt Arenastaden; justering av upphandlingsbelopp avseende Station Hagastaden samt berg- och anläggningsarbeten i Södra Hagalund och Arenastaden

Ärendebeskrivning

Ärendet avser en utökning av maximalt upphandlingsbelopp för Projekt Arenastaden

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 2020-11-18
Bilaga 1, tjänsteutlåtande FUT 2018-0338

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att utöka det maximala upphandlingsbeloppet för entreprenadarbeten för station Hagastaden, berg- och anläggningsarbeten för stationerna Södra Hagalund och Arenastaden samt mellanliggande spår- och servicetunnlar med 700 000 000 kronor (prisnivå 2019, december) i förhållande till tidigare fattat beslut FUT 2018-0338. Även om det maximala upphandlingsbeloppet utökas innefattas kostnaden inom såväl kostnadsramen som inom de av fullmäktige beslutade tilläggsavtal 2016.

att uppdra åt förvaltningschefen för förvaltning för utbyggd tunnelbana att genomföra upphandling av entreprenadarbeten för berg- och anläggningsarbeten för stationer och tunnlar i Solna med ett utökat maximalt upphandlingsbelopp om 700 000 000 kronor (prisnivå 2019, december).

att uppdra åt förvaltningschefen för förvaltning för utbyggd tunnelbana att fatta tilldelningsbeslut och/eller vid behov avbryta upphandling samt teckna kontrakt.

Förvaltningens förslag och motivering

Bakgrund
Trafiknämnden fattade 2018-11-06 beslut om att inleda upphandling av entreprenadarbeten för station Hagastaden, berg- och anläggningsarbeten för stationerna Södra Hagalund och Arenastaden samt mellanliggande spår- och servicetunnlar till ett maximalt belopp om 2 400 000 000 kronor (prisnivå 2017).

För att möjliggöra utbyggnad av tunnelbana till Arenastaden enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelsen har två arbetstunnelentreprenader handlats upp under 2019. Under 2020 har förvaltningen påbörjat upphandling av två stora entreprenader och under början av 2023 behöver ytterligare två stora entreprenader upphandlas.

De entreprenader som berörs av detta ärende är station Hagastaden, berg- och anläggningsarbeten för stationerna Södra Hagalund och Arenastaden samt mellanliggande spår- och servicetunnlar omfattar berg- och anläggningsarbeten för stationer och tunnlar i Solna. Varvid ett av dessa entreprenadkontrakt, berg- och anläggningsarbeten för stationer och tunnlar i Solna, planeras att tecknas under början av 2021.

Den bedömning som tidigare gjorts i förhållande till det maximala upphandlingsbeloppet för entreprenadarbetena var beräknat till 2 400 000 000 kronor (prisnivå 2017), vid en förnyad bedömning har förvaltningen kommit fram till att det maximala upphandlingsbeloppet behöver utökas med 700 000 000 kronor (prisnivå 2019, december). Även om det maximala upphandlingsbeloppet utökas innefattas kostnaden inom såväl kostnadsramen som inom de av fullmäktige beslutade tilläggsavtal 2016.

För att kunna genomföra tidigare beslutade upphandlingar, i enlighet med tidigare fattat beslut FUT 2018-0338, behöver det maximala upphandlingsbeloppet för entreprenaderna utökas med 700 000 000 kronor (prisnivå 2019, december).

Överväganden
Tidigare beslut innefattar flera entreprenader och motsvarar ett totalt belopp om 2 400 000 000 kronor (prisnivå 2017). Förvaltningens bedömning är att det som berör berg- och anläggningsarbeten för stationer och tunnlar i Solna förutsätter ett utökat delegationsbelopp med 700 000 000 kronor jämfört med nämndens tidigare beslut FUT 2018-0338.

I de fall ett utökat delegationsbelopp inte godkänns innebär det att förvaltningen inte kommer att kunna tilldela entreprenadkontrakt avseende berg- och anläggningsarbeten för stationer och tunnlar i Solna som enligt plan ska tecknas under början av 2021. Det leder i sin tur till att projektets sluttid förskjuts och att kostnaden för detsamma kommer att öka.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser utöver de av fullmäktige beslutade tilläggsavtal 2016.

Trafiknämnden föreslås med utgångspunkt i ovanstående att fatta beslut i enlighet med förslaget.

Niklas Bergman
Förvaltningschef

Jörgen Niklasson
Avdelningschef norr

Förvaltning för utbyggd tunnelbana

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-10-09

FUT 2018-0338
Infosäkerhetsklass
K1 (öppen)

Trafiknämnden
2018-11-06, punkt 11

Projekt Arenastaden; Upphandling av entreprenadkontrakt avseende Station Hagastaden samt berg- och anläggningsarbeten i Södra Hagalund och Arenastaden.

Ärendebeskrivning

Ärendet avser upphandling av entreprenader för genomförande av station Hagastaden, berg- och anläggningsarbeten i södra Hagalund och Arenastaden samt mellanliggande spår- och servicetunnlar, som en del i utbyggnaden av tunnelbanan till Arenastaden.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 9 oktober 2018.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att inleda upphandling av entreprenadarbeten för station Hagastaden, berg- och anläggningsarbeten för stationerna Södra Hagalund och Arenastaden samt mellanliggande spår- och servicetunnlar till ett maximalt belopp om 2 400 000 000 kronor

att uppdra åt förvaltningschefen för förvaltning för utbyggd tunnelbana att genomföra upphandling av entreprenadarbeten för station Hagastaden, berg- och anläggningsarbeten för stationerna i södra Hagalund och Arenastaden samt mellanliggande spår-och servicetunnlar till ett maximalt belopp om 2 400 000 000 kronor

att uppdra åt förvaltningschefen för förvaltning för utbyggd tunnelbana att fastställa upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut och/eller vid behov avbryta upphandling samt teckna kontrakt.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
För att möjliggöra utbyggnad av tunnelbana från Odenplan till Arenastaden enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse och Sverigeförhandlingen kommer vissa större entreprenader att behöva handlas upp under 2019-2020.

Dessa omfattar samtliga berg-, anläggnings-, bygg- och installationsarbeten för station Hagastaden samt berg- och anläggningsarbeten för stationerna Södra Hagalund och Arenastaden. Entreprenaderna inkluderar även mellanliggande spår- och servicetunnlar.

Entreprenadarbetena är planerade att upphandlas i tre stycken upphandlingar och utföras i separata entreprenader. Kontrakt för entreprenaderna kommer att upprättas enligt branschens standardavtal för utförandeentreprenader, AB04.

Samtliga entreprenadkontrakt bedöms komma att motsvara en total uppskattad kostnad på högst 2 400 miljoner kronor (2017 års prisnivå).

Bakgrund
Förvaltning för utbyggd tunnelbana har i uppdrag att bygga ut tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse med tillhörande tilläggsavtal, LS 2017-0389. Utbyggnad av tunnelbana till Arenastaden sker i samverkan med staten, Solna stad och Stockholms stad, vilka tillsammans med Stockholms läns landsting utgör parter i det delprojektavtal som reglerar aktuell utbyggnad och som har detaljerats i beslutat genomförandeavtal, LS 2017-0389.

Sedan projektets start under 2014 har lokaliseringsutredning genomförts och systemhandling samt järnvägsplan arbetats fram. Lokaliseringsutredningen tog ställning för placering av två stationer, Hagastaden och Arenastaden, och övergripande linjesträckning.

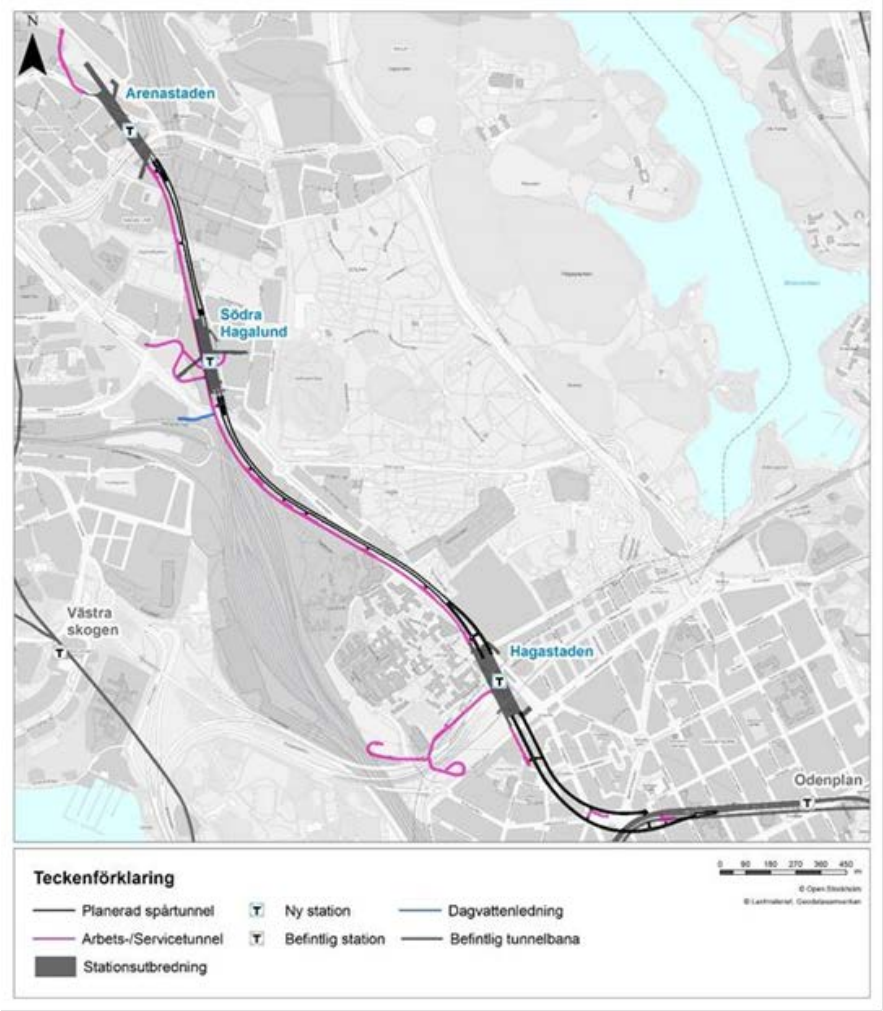
I mars 2017 träffade parterna i Sverigeförhandlingen ett avtal om finansiering och utbyggnad av en tredje station på sträckan; station Södra Hagalund, LS 2017-0389.

Under det fortsatta projekteringsarbetet har anläggningen och dess funktioner kontinuerligt arbetats fram och kravställning definierats. Arbetet har genomförts i samverkan med övriga tunnelbaneprojekt inom

Förvaltning för utbyggd tunnelbana och kravställningen är samordnad mellan projekten.

Projektet omfattar cirka fyra kilometer spårtunnlar. Det innefattar både enkelspår- och dubbelspårstunnlar samt servicetunnel, som sträcker sig mellan befintlig grön tunnelbanelinje väster om Odenplan, via Hagalund och vidare till Arenastaden. Längs sträckan är tre stationer planerade; Hagastaden, Södra Hagalund och Arenastaden.

I maj 2018 kungjorde mark- och miljödomstolen dom i tillståndsärendet för projektet och tillstånd för bland annat grundvattenbortledning medgavs. Under vintern 2018 kommer projektets järnvägsplan att lämnas in till Trafikverket för fastställelseprövning. Fastställelse beräknas till sommaren 2019.

Detta tjänsteutlåtande omfattar entreprenaden för station Hagastaden och berg- och anläggningsentreprenaderna i södra Hagalund och Arenastaden.

I entreprenaden för station Hagastaden ingår bland annat bergschakt för tunnlar, plattformsrum, vertikalschakt, arbeten med tyngre stål- och betongstommar, mark- och grundläggningsarbeten för biljetthallar. Entreprenaden omfattar även bygg- och installationsarbeten för en komplett station.

I entreprenaderna Södra Hagalund och Arenastaden ingår bland annat bergschakt för tunnlar, plattformsrum, vertikalschakt, arbeten med tyngre stål- och betongstommar och mark- och grundläggningsarbeten för biljetthallar.

Utöver de entreprenader som behandlas inom ramen för detta tjänsteutlåtande har trafiknämnden sedan tidigare fattat beslut om att godkänna upphandling av entreprenadkontrakt avseende genomförande av arbetstunnlar inför utbyggnad av tunnelbana från Odenplan till Arenastaden, FUT 2018-0183.

Bygg- och installationsentreprenader för stationerna Södra Hagalund och Arenastaden samt entreprenad för BEST-arbeten (bana, el, signal, tele) omfattas inte av detta tjänsteutlåtande.

Överväganden
Entreprenadarbetena är planerade att utföras i tre separata entreprenader som upphandlas i separata upphandlingar. Kontrakt för samtliga entreprenader kommer att upprättas enligt branschens standardavtal för utförandeentreprenader, AB04.

För arbetena för station Hagastaden upphandlas en utförandeentreprenad på löpande räkning, där samtliga berg-, anläggnings-, bygg- och installationsarbeten ingår. Därmed möjliggörs att arbetet kan utföras med större överlapp mellan olika typer av arbeten. Arbetena sker i närheten av befintliga anläggningar så som Gröna linjen, Citybanan och inom befintliga fastigheter i drift. Behovet av anpassning till närliggande anläggningar och verksamheter riskerar att påverka omfattning och tidplan. För att undvika att anbudsgivare prissätter risk avseende dessa osäkerheter bedöms ersättningsformen löpande räkning vara lämplig för dessa arbeten.

I de fall omfattning, risker, produktionsförutsättningar m.m. för genomförandet av respektive entreprenad kan beskrivas på ett tydligt och robust sätt för hela kontraktstiden använder vi fast pris som

ersättningsform. Tex berg och anläggningsentreprenaderna för Hagalund respektive Arenastaden. Motivet är att detta bedöms ge bäst förutsättningar för en god priskonkurrens vid upphandling då pris kan användas som grund för tilldelning av kontrakt. Det ger även en minskad risk för/vid överprövningar av tilldelade kontrakt.

För entreprenad Hagastaden kommer det vara mycket svårt att beskriva produktionsförutsättningar och risker på ett tillräckligt robust och tydligt sätt. T.ex. vid arbeten med stor påverkan på befintliga anläggningar som Gröna linjen, Citybanan m.m. Arbeten inom befintliga fastigheter i drift som t.ex. Kv Isotopen vid Torsplan m.m. Med fast pris som ersättningsform är det t.o.m. osäkert om någon leverantör skulle våga lämna anbud med tanke på de stora osäkerheter som finns kring genomförandet.

För denna entreprenad kommer vi därför istället använda ersättning med löpande räkning enligt självkostnadsprincipen. Kontraktsmodell för ersättning med löpande räkning med nyttjande av riktkostnad, incitament/bonus med fokus på t.ex. arbetsmiljö, kvalitet, minskad omgivningspåverkan, störningar på t-banetrafiken på Grön linje, tidplan m.m. kommer att upprättas. Vid anbudsvärderingen kommer tilldelning baseras på en sammanvägning av bästa förhållande mellan pris och kvalitet. Delen pris utgörs av det fasta arvode som resp anbudsgivare offererar och delen kvalitet kommer att värderas på basis av någon form av genomförandebeskrivning från resp anbudsgivare.

För entreprenaderna Södra Hagalund och Arenastaden görs upphandling av berg- och anläggningsarbetena separerat från bygg- och installationsarbeten. Bygg- och installationsentreprenaderna omfattas inte av detta tjänsteutlåtande.

Berg- och anläggningsarbetena upphandlas som utförandeentreprenader med fast pris.

Vid upphandling av entreprenaderna kommer pris att användas som grund för tilldelning av kontrakt.

För att få bästa möjliga priskonkurrens vid upphandlingarna används LUF. LUF innebär att det finns möjlighet att förhandla vissa delar som inte finns vid upphandling enligt LOU. Det genomförs även prekvalificering av anbudsgivare vid våra upphandlingar vilket möjliggör att kontrollera så att tänkt leverantörer uppfyller våra specifika krav för respektive upphandling.

Upphandlingen planeras genomföras genom förhandlat förfarande med föregående annonsering i enlighet med lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) 6 kap 1 och 4 §§.

Krav på hållbarhet, arbetsmiljö och kvalitet etcetera säkerställs genom krav i kontraktet. Miljöaspekter har övervägts i arbetet med de miljökonsekvensbeskrivningar som tagits fram inom processerna för järnvägsplan och ansökan om miljötillstånd hos mark- och miljödomstolen.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Parterna i 2013 års Stockholmsöverenskommelse träffade i januari 2014 avtal om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län. I enlighet med överenskommelsen har därefter genomförandeavtal beslutats samt kompletterats med ett tilläggsavtal till grundöverenskommelsen. Parterna i Sverigeförhandlingen träffade i mars 2017 ett avtal om finansiering och utbyggnad av station Hagalund, LS 2017-0389. Dessa avtal har under 2017 beslutats och godkänts hos respektive parts politiska forum.

I tilläggsavtalet regleras de finansiella ramarna som för Tunnelbana till Arenastaden inklusive station Södra Hagalund uppgår till totalt 5,35 miljarder kronor.

De tre entreprenadkontrakten bedöms komma att motsvara en total uppskattad kostnad på högst 2 400 miljoner kronor (2017 års prisnivå). Grund för kostnadsbedömningen är den systemhandling som är framprojekterad.

Entreprenadarbetena innehåller ett antal tekniska osäkerheter. För bergarbeten handlar det främst om bergkvalitet och risk för sprickor. Dessa osäkerheter gör att det kan finnas behov av tilläggsbeställningar för oförutsedda arbeten. Dessa typer av ändrings-, tilläggs- och avgående arbeten (så kallade ÄTA) regleras med entreprenören i enlighet med kontrakt (baserat på AB04) och är medräknat i den uppskattade kostnaden på 2 400 miljoner kronor i enlighet med förslag till beslut.

Samtliga kostnader ovan finansieras inom ramen för beslutat genomförande- och tilläggsavtal som landstingsfullmäktige godkände, mars 2017, inklusive avtal om finansiering och utbyggnad av station Hagalund. Uppföljning av tilläggsavtalet sker kontinuerligt till Styrelsen som är partssammansatt.

Trafiknämnden föreslås med utgångspunkt i ovanstående att fatta beslut enligt ovan.

Mårten Frumerie
Förvaltningschef

Jörgen Niklasson
Avdelningschef norr